YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
3 päivänä helmikuuta 1976 *

Asiassa 59/75,

jonka il giudice istruttore presso il tribunale di Como on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa

Pubblico Ministero

vastaan

Flavia Manghera ym.

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaoston puheenjohtaja H. Kutscher sekä tuomarit A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O'Keeffe,

julkisasiamies: J.-P. Warner,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

tuomion

1 Il giudice istruttore presso il tribunale di Como on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 30.6.1975 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.7.1975, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksiä ETY:n perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohdan ja valmistetun tupakan kaupallisista valtion monopoleista 21.4.1970 annetun neuvoston päätöslauselman (EYVL N:o C 50, 28.4.1970, s. 2) tulkinnasta.

2 Kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa asiassa on sovellettava Italian rikoslakia toimiin, joiden katsotaan rikkovan oikeussääntöjä, joiden nojalla tuonnin yksinoikeus myönnetään valmistetun tupakan valtion monopolille.

3 Ensimmäisessä kysymyksessä yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään ratkaisemaan, onko ETY:n perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että 31.12.1969 mennessä (siirtymäkauden päättymispäivä) kaupallisen monopolin rakenteet oli uudistettava niin, että pelkkä mahdollisuuskin syrjiä yhteisön viejiä poistui, ja onko muista jäsenvaltioista lähtöisin olevaa tuontia koskeva yksinoikeus päättynyt 1.1.1970.

4 Perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan asteittain sen varmistamiseksi, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia.

5 Kyseisessä määräyksessä ei vaadita mainittujen monopolien poistamista, mutta siinä määrätään sitovasti niiden mukauttamisesta niin, että mainittu syrjintä siirtymäkauden jälkeen on kokonaan poistettu.

6 Perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohtaa on tulkinnan kannalta tarkasteltava siinä määrätyn mukauttamisen luonteen ja ulottuvuuden osalta suhteessa saman artiklan muihin kohtiin ja sen paikkaan perustamissopimuksen yleisessä järjestelmässä.

7 Kyseinen artikla kuuluu tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevaan osastoon ja erityisesti jäsenvaltioiden määrällisten rajoitusten poistamista koskevaan 2 lukuun.

Artikla koskee kaikkia toimielimiä, joiden kautta jäsenvaltio suoraan tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä vientiä tai tuontia taikka vaikuttaa siihen merkittävästi.

8 Lisäksi 37 artiklan 2 kohdassa viitataan jäsenvaltioiden velvollisuuteen olla toteuttamatta siirtymäkauden alusta toimenpiteitä, jotka ovat omiaan rajoittamaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten poistamista koskevien artiklojen soveltamisalaa.

Mainitun artiklan 3 kohdassa määrätään myös, että 1 kohdassa tarkoitettujen mukauttamistoimenpiteiden aikataulu mukautetaan 30–34 artiklassa tarkoitettuun, samoja tuotteita koskevien määrällisten rajoitusten poistamiseen.

9 Edellä esitetyt määräykset ja niiden rakenne osoittavat, että 1 kohdan velvoitteella pyritään varmistamaan tavaroiden vapaan liikkuvuuden perusperiaatteen noudattaminen koko yhteismarkkinoilla, erityisesti poistamalla jäsenvaltioiden välisen kaupan määrälliset rajoitukset ja vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet.

10 Tätä tavoitetta ei saavuteta, ellei muista jäsenvaltioista tuotujen samanlaisten kuin valtion monopolin alaisten tavaroiden vapaata liikkuvuutta turvata jäsenvaltiossa, jossa on kaupallinen valtion monopoli.

11 Lisäksi valmistetun tupakan kaupallisista valtion monopoleista 21.4.1970 annetussa neuvoston päätöslauselmassa muistutetaan valmistetun tupakan tuonnin ja kaupan pitämisen yksinoikeuksien poistamista koskevasta velvoitteesta.

12 Kyseisen monopolin alaisten valmistettujen tuotteiden tuontia koskeva yksinoikeus on näin ollen yhteisön viejiin nähden 37 artiklan 1 kohdassa kiellettyä syrjintää.

13 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että ETY:n perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että 31.12.1969 mennessä kaikki kaupalliset valtion monopolit oli mukautettava poistamalla muista jäsenvaltioista lähtöisin olevaa tuontia koskeva yksinoikeus.

14 Toisessa kysymyksessä yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään ratkaisemaan, onko perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohta sellaisenaan sovellettava ja perustetaanko sillä yksityisille sellaisia subjektiivisia oikeuksia, joita kansallisten lainkäyttöelinten on suojeltava.

15 Jäsenvaltioiden kansalaisten syrjinnän poistaminen siirtymäkauden jälkeen tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa on velvoite, jolla on täsmällinen tavoite ja johon liittyy ainoastaan lykkäävä lauseke.

16 Siirtymäajan jälkeen edellä mainittua velvoitetta eivät enää koske mitkään ehdot, eivätkä sen täytäntöönpano tai vaikutukset edellytä mitään yhteisön tai jäsenvaltioiden toimenpiteitä, ja se on luonteensa perusteella sellainen, että jäsenvaltioiden kansalaiset voivat vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa.

17 Kolmannessa kysymyksessä pyydetään ratkaisemaan, ovatko muut osapuolet kuin monopoli voineet perustamissopimuksen 37 artiklan perusteella tuoda 1.1.1970 jälkeen Italian alueelle 17.7.1942 annetussa laissa n:o 907 tarkoitettuja tupakkamonopolin alaisia, yhteisön maista peräisin olevia tuotteita maksettuaan tällaisille tuotteille määrätyt verot.

18 Koska tämä kysymys koskee yhteisön oikeuden soveltamista eikä sen tulkintaa, sen arviointi on kansallisen tuomioistuimen asia.

19 Neljännessä kysymyksessä pyydetään ratkaisemaan, voiko 21.4.1970 annettu neuvoston päätöslauselma muuttaa perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohdan määräysten merkitystä, ja jos vastaus on myöntävä, onko sillä jäsenvaltioita sitova vaikutus siten, että monopolin alaisten tuotteiden tuonti vapautuu välittömästi ilman yhteisön muita toimenpiteitä, mistä seuraa, että tupakkamonopolin yksinoikeudet raukeavat.

20 Edellä mainitun päätöslauselman mukaan "Ranskan ja Italian hallitukset sitoutuvat toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet kaupallisista valtion monopoleista aiheutuvan syrjinnän poistamiseksi. Tuontia ja tukkuportaan kaupan pitämistä koskevat yksinoikeudet on poistettava viimeistään 1.1.1976".

21 Edellä mainitussa päätöslauselmassa ilmaistaan olennaiselta osin Ranskan ja Italian hallitusten ja neuvoston poliittinen tahto lopettaa 37 artiklan 1 kohdan vastainen tilanne, eikä sillä ole oikeusvaikutuksia, joihin voidaan vedota yksityisiä vastaan.

Erityisesti päätöslauselmassa mainitulla määräajalla ei voi olla etusijaa perustamissopimuksessa vahvistettuun määräaikaan nähden.

22 Vastaus neljänteen kysymykseen on näin ollen kieltävä.

Oikeudenkäyntikulut

23 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut il Giudice Istruttore presso il Tribunale di Comon 30.6.1975 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **ETY:n perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että 31.12.1969 mennessä kaikki kaupalliset valtion monopolit oli mukautettava poistamalla muista jäsenvaltioista lähtöisin olevaa tuontia koskeva yksinoikeus.**

2) **Siirtymäajan jälkeen 37 artiklan 1 kohta on sellainen, että jäsenvaltioiden kansalaiset voivat vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa.**

3) **Neuvoston 21.4.1970 antama päätöslauselma ei muuta perustamissopimuksen 37 artiklan 1 kohdan määräysten merkitystä.**

Lecourt Kutscher Donner

Mertens de Wilmars Sørensen Mackenzie Stuart O'Keeffe

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä helmikuuta 1976.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti